ధ్వని పరిణామాలు 02

వర్ణాధిక్యం

వ్యాఖ్యాత

డా. రామక పాండురంగ శర్మ

ఇదీ వరుస ....

➢ ధ్వని పరిణామాలు

I. వర్ణాగమం / వర్ణాధిక్యం

1. స్వరాగమం
   1) ఆది స్వరాగమం (Protheosis)
   2) మధ్య స్వరాగమం / స్వరభక్తి (Anaptyxis)
   3) అంత్య స్వరాగమం
2. వ్యంజనాగమం
   4) ఆదివ్యంజనాగమం
   5) మధ్య వ్యంజనాగమం
   6) అంత్య వ్యంజనాగమం
3. స్వర వ్యంజనాగమం
   7) స్వర వ్యంజనాగమం

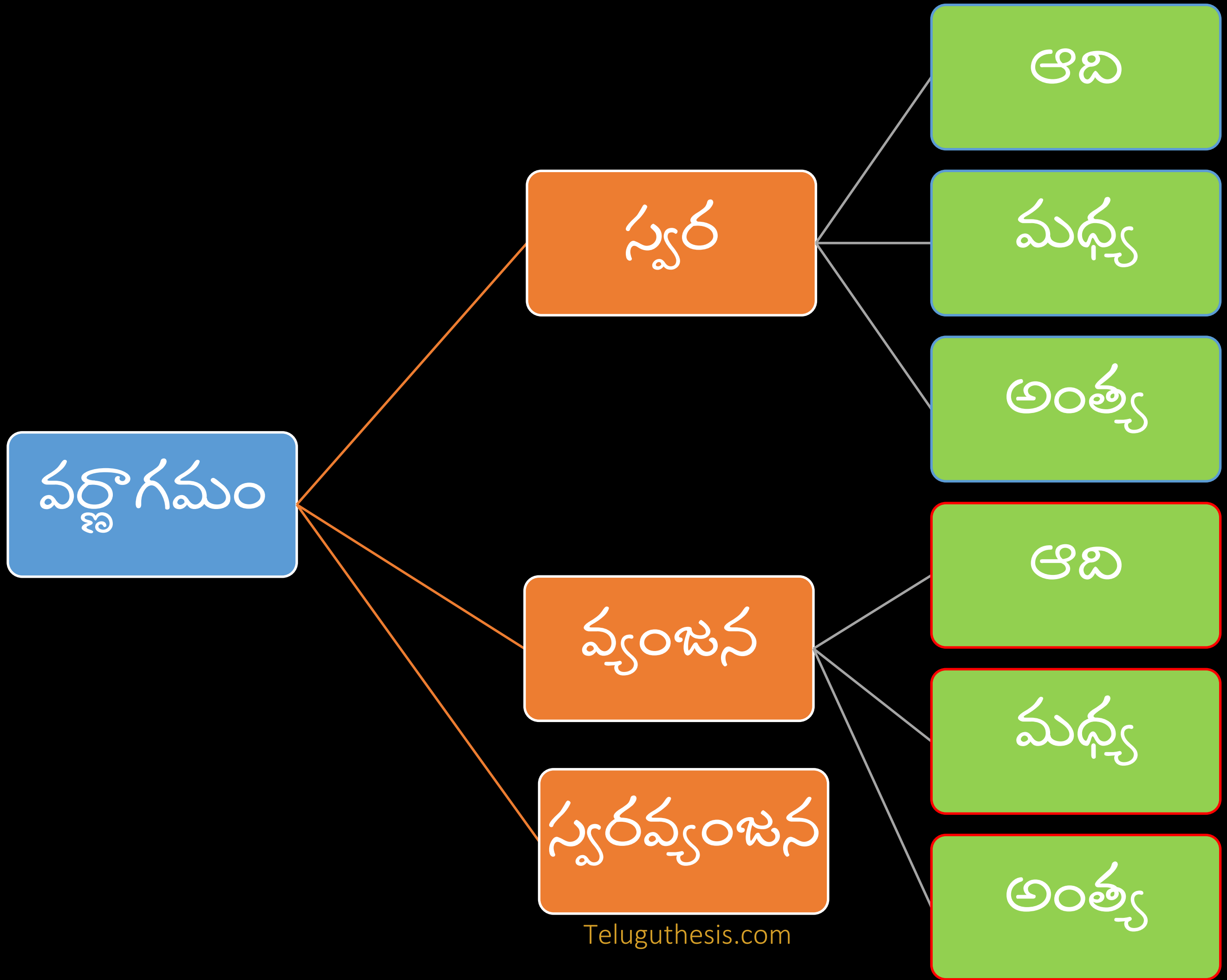
ధ్వని పరిణామాలు

- వర్ణాగమో వర్ణవిపర్యయశ్చ
  ద్వౌ చాపరౌ వర్ణవికారనాశౌ । -నిరుక్తమ్.
- ✓ వర్ణాగమం/వర్ణాధిక్యం (శ్రీ > సిరి)
- వర్ణవిపర్యయం/వర్ణవ్యత్యయం (నవ్వులాట > నవ్వుటాల)
- వర్ణవికారం (అగ్ని > అగ్గి)
- వర్ణ నాశం/వర్ణలోపం (మక్క+కంకి > మక్కంకి)

వర్ణాగమం / వర్ణాధిక్యం

వర్ణాగమం / వర్ణాధిక్యం

- ✓ సామ్యంవలన పదంలో కొత్తవర్ణాలు వచ్చి చేరడాన్ని వర్ణాధిక్యం/వర్ణాగమం (Addition of syllable) అంటారు.
  - ➢ కోలాటం > కోలాటకం
  - ➢ దొంగాటం > దొంగాటకం
  - ➢ నడిరేయి > నడికిరేయి
  - ➢ వేగుచుక్క > వేగురుచుక్క
  - ➢ చిచ్చు కన్ను > చిచ్చఱకన్ను
  - ➢ చింపి జుట్టు > చింపిఱిజుట్టు

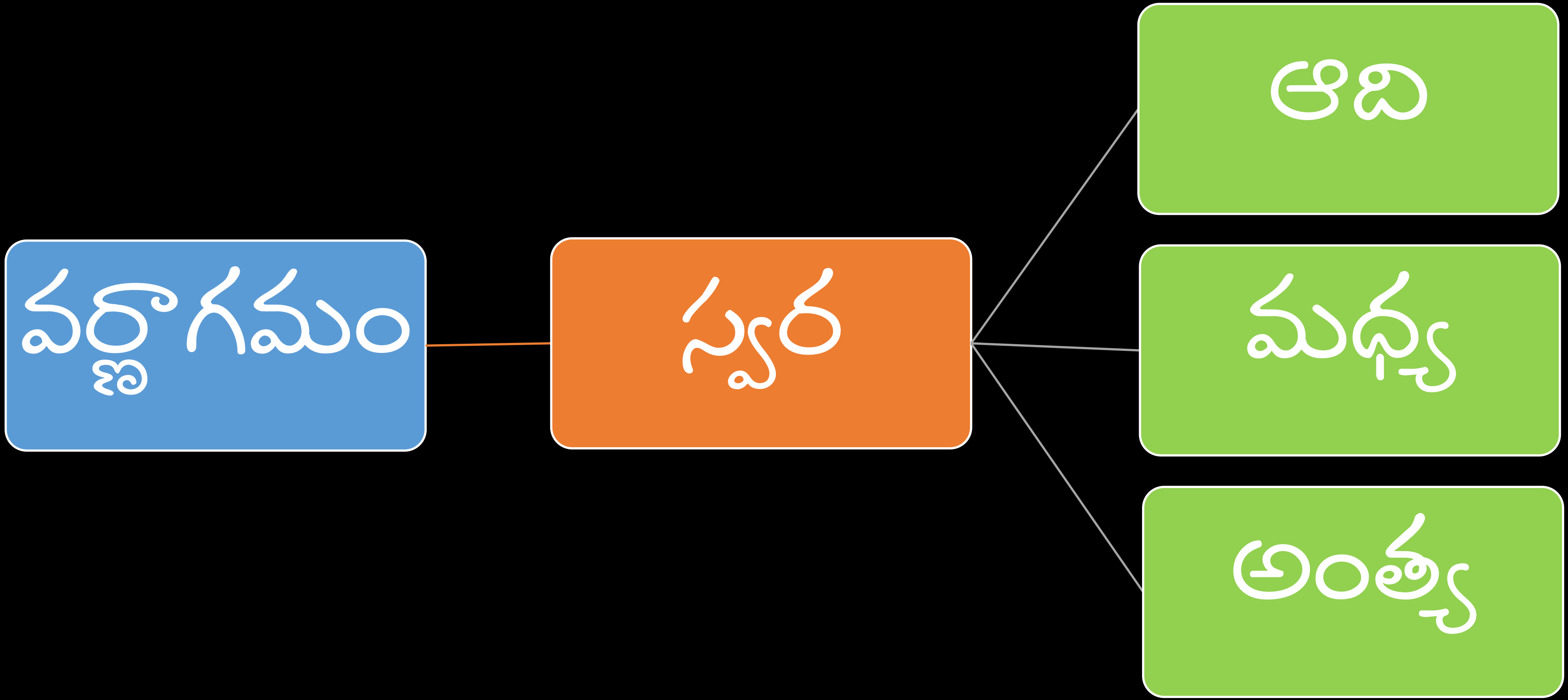
వర్ణాగమం
స్వర
వ్యంజన
స్వరవ్యంజన
ఆది
మధ్య
అంత్య
ఆది
మధ్య
అంత్య
Teluguthesis.com

స్వరాగమం

స్వరాగమం

✓ పదంలో కొత్త స్వరం వచ్చి చేరడాన్ని స్వరాగమం / స్వరాధిక్యం అంటారు. ఇది మూడు విధాలు –

1. ఆదిస్వరాగమం
2. మధ్య స్వరాగమం
3. అంత్యస్వరాగమం

వర్ణాగమం
స్వర
ఆది
మధ్య
అంత్య

ఆదిస్వరాగమం – Protheosis

- ✓ ఆదిస్వరాగమం – Protheosis

  పదాదిన స్వరం వచ్చి చేరడం

- ➢ సం. రథః > తె. అరదము
- ➢ సం. రాజా > త. అరసు
- ➢ సం. రామః > త. ఇరామన్
- ➢ ఇం. స్కూల్ > ఇస్కూలు

మధ్య స్వరాగమం/స్వరభక్తి - Anaptyxis/Epenthesis

- ✓ మధ్య స్వరాగమం/స్వరభక్తి - Anaptyxis/Epenthesis ఉచ్ఛారణ సౌలభ్యంకొరకు సంయుక్తాక్షరాన్ని మధ్యలో అచ్చు చేర్చి విడగొట్టడం
  - సం. యత్నము > తె. జతనము
  - సం. యాత్ర > తె. జాతర
  - సం. కీర్తి > తె. కీరితి
  - సం. చంద్రుడు > తె. చందురుడు

అంత్య స్వరాగమం

- ✓ అంత్య స్వరాగమం – హలంత పదాల చివర ఉచ్ఛారణ సౌలభ్యంకొరకు చివరన ‘ఉ’ చేర్చడం చాలా ద్రావిడభాషల్లో ఉంది.

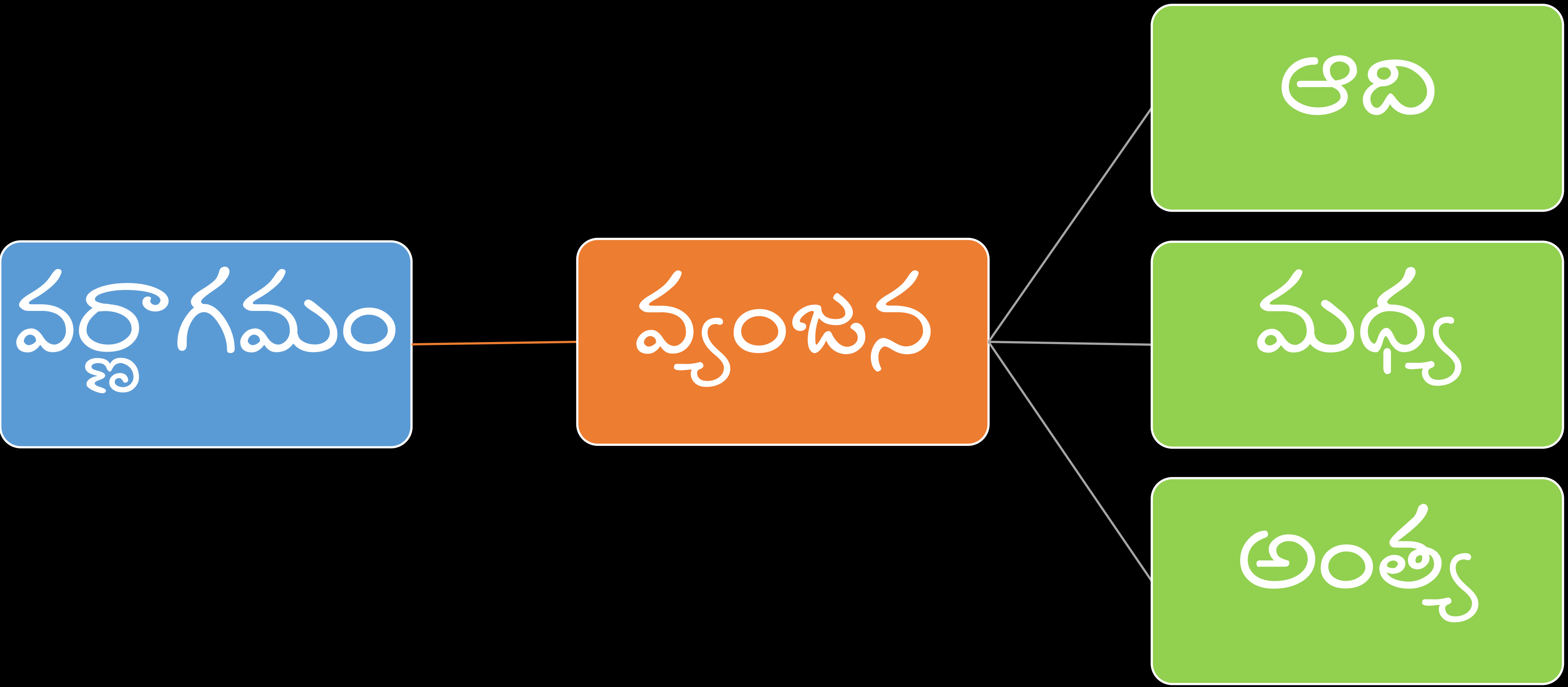
- ➢ త. కణ్ > తె. కన్ను
- ➢ త. పాల్ > తె. పాలు
- ➢ ఇం. డ్యాం > తె. డ్యాము

వ్యంజనాగమం

వ్యంజనాగమం

✓ పదంలో కొత్త వ్యంజనం వచ్చి చేరడాన్ని వ్యంజనాగమం అంటారు.
ఇది మూడు విధాలు –

1. ఆది వ్యంజనాగమం
2. మధ్య వ్యంజనాగమం
3. అంత్య వ్యంజనాగమం

వర్ణాగమం
వ్యంజన
ఆది
మధ్య
అంత్య

ఆది వ్యంజనాగమం

- ఆది వ్యంజనాగమం – పదాదిన హల్లు వచ్చి చేరడం.
  - ఎసరు > వెసరు
  - ఏట > వేట
  - అడలు > హడలు
  - క. ఎచ్చరికె > హెచ్చరిక
  - సం. ఆరాత్రిక > ప్రా. ఆరతి > హారతి

మధ్య వ్యంజనాగమం

- పదమధ్యంలో వ్యంజనం వచ్చి చేరడాన్ని మధ్యవ్యంజనాగమం అంటారు.
  - మా+అమ్మ > మాయమ్మ
  - నడిరేయి > నడికిరేయి
  - వేగుచుక్క > వేగురుచుక్క
  - చిచ్చు కన్ను > చిచ్చఱకన్ను
  - చింపి జుట్టు > చింపిరిజుట్టు

అంత్య వ్యంజనాగమం

- ✓ పదాంతమందు వ్యంజనం వచ్చి చేరడాన్ని అంత్యవ్యంజనాగమం అంటారు.
  - ➢ గట్టు + విలు (బ.వ్రీ.సమాసంలో) > గట్టువిలుతుడు
  - ➢ కోలాటం > కోలాటకం
  - ➢ దొంగాటం > దొంగాటకం
  - ➢ సం. వనమ్ > తె.వనంబు
  - ➢ హిం. పర్వా > భోజ్ పురి. పర్వాహ్

స్వరవ్యంజనాగమం

వర్ణాగమం

స్వరవ్యంజన

స్వర వ్యంజనాగమం

- ✓ పదంలో స్వరమూ, వ్యంజనమూ వచ్చి చేరడాన్ని స్వరవ్యంజనాగమం అంటారు.

- కంటె > కంటియ
- గడె > గడియ
- దీవె > దీవియ

ఇంత వరకు.....

- ధ్వని పరిణామాలు

I. వర్ణాగమం / వర్ణాధిక్యం

1. స్వరాగమం
   1) ఆది స్వరాగమం (Protheosis)
   2) మధ్య స్వరాగమం / స్వరభక్తి (Anaptyxis)
   3) అంత్య స్వరాగమం
2. వ్యంజనాగమం
   4) ఆదివ్యంజనాగమం
   5) మధ్య వ్యంజనాగమం
   6) అంత్య వ్యంజనాగమం
3. స్వర వ్యంజనాగమం
   7) స్వర వ్యంజనాగమం

ధన్యవాదాలతో ....

డా. రామక పాండురంగ శర్మ

ఇది

Academy.TeluguThesis.com

వారి సమర్పణ